

REGIONÁLIS ÁTALAKULÁSI FOLYAMATOK
A NYUGAT-BALKÁN ORSZÁGAIBAN,
PÉCS, 2011. FEBRUÁR 24–25.

A NYUGAT-BALKÁN KUTATÁSI PROGRAM

KÖZREMŰKÖDŐ INTÉZMÉNYEK

MTA Regionális Kutatások Központja
The OECD LEED Trento Centre for Local Development

A KUTATÁST FINANSZÍROZTA
Nemzeti Fejlesztési Minisztérium

A VIZSGÁLT TÉRSÉG

MTA Regionális Kutatások Központja

A NYUGAT-BALKÁN JELLEMZŐI

- 7 ország: Európa területének 2,4%-án él a kontinens népességének 3,6%-a
- Gyenge gazdasági teljesítőképesség
Egy főre jutó GDP: Koszovó – 2000 €, Horvátország – 9 900 €
- Alacsony urbanizációs szint: Koszovó – 32%, Macedónia – 67%
- Az ipari korszak eltérő jellemzői (az ipari foglalkoztatottak alapján)
4 ország (HR, BHV, MAC, MON): 30% felett, 3 ország (SR, AL, KOS) 20% alatt
- Jelentős számú agrárfoglalkoztatott: Albánia – 58%, Horvátország – 5%
- Magas munkanélküliségi ráta: Macedónia – 33%, Albánia – 13%
- Gyenge exportkapacitások, a külföldi működő tőke korlátozott jelenléte
- Korlátozott és országonként differenciált megközelíthetőségi viszonyok
- Lassan fejlődő, erősen koncentrált felsőoktatási hálózat
- Alacsony K+F és innovációs kapacitások: Albánia – 0,2%, Horvátország – 0,9%
- Kimagasló területi különbségek: országok között – 5-szörös, régiók között – 7-szeres

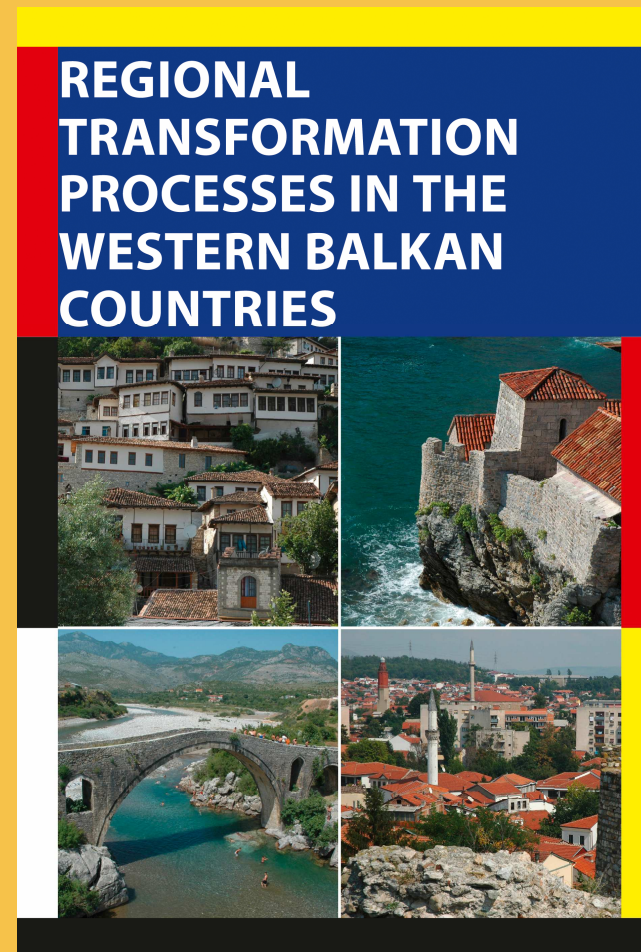
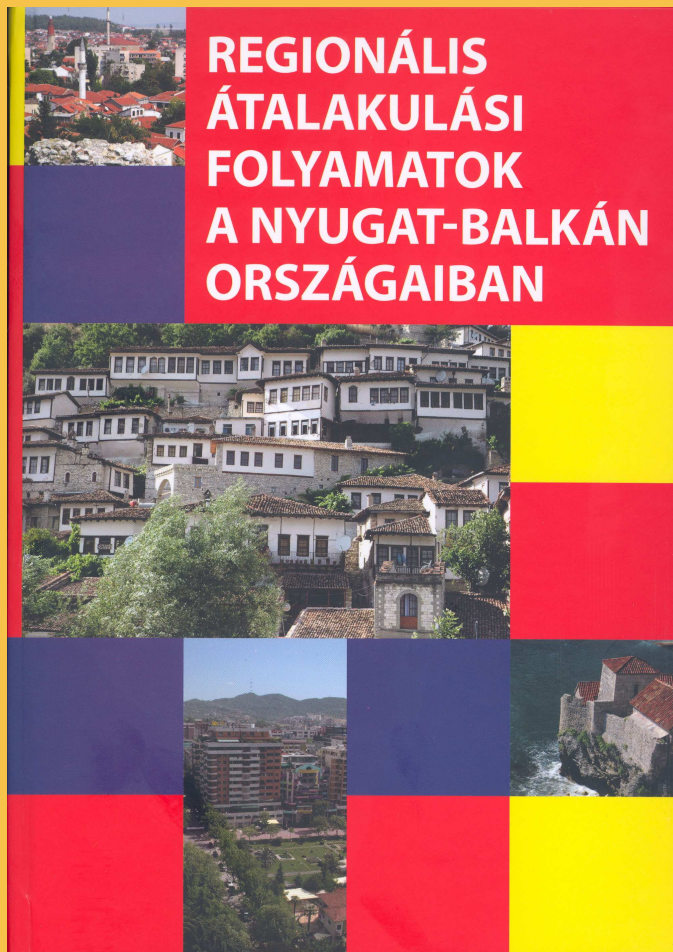
A KUTATÁS CÉLKITŰZÉSEI

- Feltárni a Nyugat-Balkán területi szerkezetének alapvonásait, a regionális különbségeket
- Bemutatni a területi differenciálódást előidéző tényezőket
- Áttekintést adni az új balkáni államok működésének jellemzőiről, a régióból állammá válás politikai, intézményi összefüggéseiről
- Ismertetni az európai uniós csatlakozás előkészítésének regionális politikai intézkedéseit
- Rendszerezni a gazdag Balkán-irodalom területi fejlődéshez kapcsolódó ismeretanyagát, további kutatásokra ösztönözni a regionális tudományi műhelyeket
- Hozzájárulni Magyarország Balkán-stratégiájának továbbfejlesztéséhez, a területi-gazdasági együttműködés tudományos megalapozásához

PUBLIKÁLT MUNKÁK

MTA Regionális Kutatások Központja

EREDMÉNYEK 1. JELENTŐS TERÜELTI KÜLÖNBSÉGEK DIAGNOSZTIZÁLÁSA

- A gazdaság teljesítőképességében
- A humán erőforrások minőségében
- A településhálózat elemei között
- Növekvő területi egyenlőtlenségek

EREDMÉNYEK 2. A REGIONÁLIS KÜLÖNBÉGEK OKAI

- A jugoszláv tagköztársaságok államosodását követő fragmentálódás, a területi munkamegosztás szétzilálódása, izolacionalizmus
- Az új államok centrumainak kiépítése, a magtérsegek megerősítése, a perifériák elhanyagolása, a policentrizmus hiánya, gyengén fejlett regionális központok, kiterjedt rurális övezetek
- A nemzeti intézményrendszerekre összpontosító állami politika centralizáló ereje, a területi közigazgatás funkcionális gyengesége, a térfelosztás racionalitásának korlátai (politikai, etnikai elemek)
- A politikai, biztonsági stabilitás és a decentralizáció dichotómiája
- A fejlesztéspolitika kialakulatlansága
- Történelmi előzmények, településhálózati sajátosságok, nemzetiségi konfliktusok

EREDMÉNYEK 3. A TERÜLETPOLITIKA ELSŐ LÉPÉSEI

Megnevezés	ALB	BHV	HR	KOS	MAC	MON	SR
Jogi (törvényi) szabályozás Nemzeti regionális stratégia	■		■		■	■	■
Intézmények kiépítettsége			■				■
Intézményközi koordináció Területpolitikai tárca			■				■
Pénzügyi eszközök	■		■				■
Forráskoordináció			■				
Monitoring, ellenőrzés			■				
Területi statisztika	■		■				■
Településközi integráció	■	■	■	■	■	■	■

A REGIONÁLIS TUDOMÁNY FELADATAI

1. Hosszú távra szóló új kutatási feladatok megfogalmazása (pl. népesség területi mobilitása, a poszt-indusztriális tér formái, funkciói, a területközi gazdasági kapcsolatok fejlesztése, a rurális térségek gazdasági diverzifikációja, etnikumok és a területi esélyegyenlőség stb.)
2. Kutatási hálózatok szervezése, a területi kutatóhelyek és kutatási programok regisztere, rendszeres konzultációk
3. Pályázatokon közös konzorciumok alakítása (FP8, ESPON stb.)
4. A regionális gazdaságtan és politika felsőoktatási képzési bázisainak kialakítása (Tempus-pályázat)
5. A nemzeti fejlesztési stratégiák transznacionális regionális elemeinek rendszerbe foglalása, a kölcsönkapcsolatok hatásainak vizsgálata